

การวิเคราะห์สาระทางดนตรีเพื่อการคัดเลือกบทเพลงฝึกกีตาร์คลาสสิกระดับอุดมศึกษา

AN ANALYSIS OF MUSICAL MATERIAL TO SELECTION OF CLASSICAL GUITAR REPERTOIRE FOR HIGHER EDUCATION

สมเกียรติ สายวงศ์¹

Somkiat Sayawongs

ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์²

Prapansak Pum-in

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สาระทางดนตรีจากบทเพลงฝึกกีตาร์คลาสสิกซึ่งเป็นเพลงมาตรฐานในการสอนวิชาเอกปฏิบัติ เครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางการคัดเลือกบทเพลงกีตาร์คลาสสิกให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน โดยได้ศึกษาวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิก อันได้แก่ บทเพลงเฉพาะที่คีตกวีในยุคคลาสสิกและยุคโรแมนติกได้ประพันธ์ขึ้นเฉพาะสำหรับการบรรเลงกีตาร์คลาสสิก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแนวคิดและทฤษฎีทางการสอน แนวคิดทฤษฎีของดนตรีศึกษา การตีความดนตรี ทฤษฎีดนตรีสากล วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่สำคัญ และวิธีการสอนดนตรีกีตาร์คลาสสิกและนำบทเพลงสำหรับการสอนกีตาร์คลาสสิกในระดับอุดมศึกษามาวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ดนตรีที่จำเป็นสำหรับการคัดเลือกบทเพลงให้เหมาะสม ผลการวิจัยปรากฏว่า สาระทางดนตรีที่ควรมีในบทเพลงสำหรับการเรียนการสอนกีตาร์คลาสสิกระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 สาระใหญ่ ดังนี้ (1) ระดับเสียง (Pitch) ได้แก่ การอ่านโน้ตดนตรี และการฝึกปฏิบัติบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ (Major and Minor Scale) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเสียง (Articulation and Dynamic) (2) จังหวะ (Rhythm) ได้แก่ สัญลักษณ์ของโน้ตดนตรีต่างๆ ที่ใช้แทนค่าความยาวของเสียงดนตรี (Duration) รูปแบบของจังหวะ(Rhythmic Pattern) เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) (3) ทำนอง (Melody) ได้แก่ โครงสร้างของท่วงทำนองเพลง การเรียบเรียงของเสียงและจังหวะก่อให้เกิดเป็นทำนองเพลงขึ้น (4) เสียงประสาน(Harmony) ได้แก่ ความรู้เรื่องขั้นคู่เสียง (Interval) และคอร์ด (Chord) (5) ด้านความเป็นดนตรี(Musicianship) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ของบท

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพลง ประวัติ พัฒนาการ และคีตกวีที่สำคัญของกีตาร์คลาสสิก ศึกษาผลงานและวรรณคดีดนตรีในทุกยุค (Music Literature) ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ผู้เรียนมีความเข้าใจให้ลึกซึ้งทั้งการปฏิบัติและความรู้สึกถึงคุณค่าดนตรี

คำสำคัญ: สารคดี; การเรียนกีตาร์คลาสสิก; บทเพลงกีตาร์คลาสสิก

Abstract

The purpose of this research is to study Classical Guitar Repertoire which is from Classical Guitar pieces for undergraduate student and to selection of Classical Guitar Repertoire for Higher Education. In addition, the researchers are focusing the students in major field of music. The researchers compiled the literature review regarding the recognized music teaching method theory, classical guitar literature from Classic to Romantic period, Classical Guitar method which we make a synthesis the necessary context as a result of developing the selection of Classical Guitar Repertoire. This study has revealed 5 key elements finding.

The first key element is Pitch which requires reading music notes, capable to practice major and minor scale to develop articulation and dynamic. The second element is Rhythm which needs to learn a symbolic of music notation, music duration, rhythmic pattern, and time signature. Thirdly, known Melody is concerning with melody structure as well as rhythmic tones to build up the music. Fourthly, Harmony is including the interval and chords. Lastly, Musicianship is measured as how knowledgeable of learner has which needs to understand music literature, history and interpretation. All of these contents will extend learners have more music appreciation with an enthusiasm.

Keywords: Music elements; Classical Guitar study; Classical Guitar Repertoire

1. บทนำ

ดนตรี เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่สำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งได้รับการยอมรับในปัจจุบันนี้ว่า ดนตรีถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศาสตร์แขนงอื่นๆ และได้บรรจุในหลักสูตรให้เรียนกันตั้งแต่ปฐมวัย การเรียนดนตรีภาคปฏิบัติเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ดนตรีจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนมากกว่าเพียงแค่เป็นความบันเทิงเท่านั้น

ทางการเรียนการสอนดนตรีศึกษานั้น มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นโดยมีวิธีการสอนที่นำเสนอขั้นตอนอย่างง่ายสำหรับเด็ก ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีที่นิยมในวงการศึกษาดนตรีสากล ที่ผู้วิจัยขอนำเสนอเพื่อเป็นแนวทาง ได้แก่ การสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach), การสอนดนตรีของดัลโครซ (Dalcroze Approach), การสอนดนตรีของออร์ฟ (Orff Schuwerk) การสอนดนตรีของ ซูซูกิ (Suzuki Method) , และการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori)

การสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach) โชลตาน โคดาย (Zoltan Kodaly , 1882-1967) นักการศึกษาดนตรีและผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการี ซึ่งมีหลักการสอนดนตรีโดยการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลัก การร้องเพลงเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติซึ่งเด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว ฝึกควบคู่กับการอ่านโน้ต จนสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โคดายมีความคิดว่า ดนตรีสำหรับเด็กมีความสำคัญและต้องพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรฟังดนตรีก่อนแสดงออกทางการร้องหรือการเล่น และเมื่อเขามีประสบการณ์เพียงพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนภาษาดนตรีได้ โคดายมีวิธีการใช้สัญลักษณ์มือในกิจกรรมการสอน และใช้การอ่านโน้ตด้วยระบบซอล -ฟา ซึ่งมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ซึ่งสามารถฝึกสอดประสานทางดนตรีผู้เรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ทำนอง และการประสานเสียง โดยการร้องเพลงตามแบบฝึกหัดของโคดายซึ่งมีการแบ่งเป็นระดับขั้นต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

การสอนดนตรีของดัลโครซ (Dalcroze Approach) เอมีล ซาคส์ ดัลโครซ (Emile Jaques Dalcroze, 1865 – 1950) ผู้ประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส ดัลโครซมีหลักการสอนดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี ใช้ชื่อว่า “ยูริธึมมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีต่างๆ ในเรื่อง จังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น นอกจากนั้นดัลโครซยังใช้หลักการสอนโซลเฟจ (Solfege) ซึ่งเป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่างๆ บนบรรทัดห้าเส้น รวมถึงกิจกรรมอิมโพร -ไวเซชัน (Improvisation) ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีในทันทีทันใด โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามพัฒนาการของเด็ก วิธีสอนตามแนวทางของดัลโครซนี้ได้ชี้เด่นชัดว่ามีการให้ความสำคัญของการฝึกสอดประสานทางด้านต่างๆ เช่น จังหวะ ระดับเสียง ความแตกต่างของเสียง โดยใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิก การสอนโซลเฟจ และการอิมโพรไวเซชัน เป็นสื่อ และมีลำดับขั้นตอนจากง่ายมาหายากตามพัฒนาการของเด็ก

การสอนดนตรีของออร์ฟ (Orff Schuwerk) คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, 1895 - 1982) นักประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวเยอรมัน ผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีผ่านสื่อการสอนที่เป็นเครื่องดนตรีขนาดเล็ก แต่หลักการสำคัญไม่ได้อยู่ที่การที่เด็กเล่นดนตรีขนาดเล็กเป็นอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ออร์ฟมี

ความเชื่อว่าดนตรีเบื้องต้นสำหรับเด็กนั้นควรเป็นดนตรีที่สามารถแสดงออกได้โดยง่าย การสอนของเขารวมเอาดนตรี การเคลื่อนไหว และการพูดเข้าด้วยกัน ในการปฏิบัติเขาได้เน้นเรื่องจังหวะในการฝึกเบื้องต้น และกิจกรรมสร้างสรรค์อิสระ โดยเป็นการร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรีระนาดที่มีระดับเสียงต่างๆ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จังหวะ ระดับเสียง การอ่านโน้ต การประสานเสียง รูปแบบบทเพลง สีสนเสียง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์ดนตรีไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นการฝึกโสตประสาททางดนตรีด้านต่างๆ ด้วยการฟัง การร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยตรง

การสอนดนตรีของซูซูกิ (Suzuki Method) ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898 – 1998) นักการศึกษาและครูไวโอลินชาวญี่ปุ่น เป็นเวลากว่า 50 ปีมาแล้วที่ซูซูกิพบความจริงเกี่ยวกับการเรียนภาษาแม่ของเด็กทั่วโลกและได้นำมาพัฒนาให้เข้ากับการเรียนดนตรี ซูซูกิได้สังเกตว่าเด็กสามารถพูดภาษาของตนเองได้ก่อนที่จะเรียนการอ่านและการเขียน เป็นเพราะการฟังและการเลียนแบบนั่นเอง ดังนั้นการฟังดนตรีต้นฉบับ การเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดี ซูซูกิได้คัดเลือกบทเพลงในระดับต่างๆ ตามความยากง่าย ในวิธีการเรียนของซูซูกิ เด็กเรียนรู้สาระดนตรีต่างๆ และการปฏิบัติดนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของซูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนดนตรีขั้นสูงขึ้น แม้ซูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคดาเยอร์ฟ และดาลโครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่ามีการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีโดยตรง และสามารถประเมินผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง

การสอนดนตรีแบบมอนเตสซอรี (Montessori) แพทย์หญิงมาเรีย มอนเตสซอรี ผู้วางแนวทางการสอนดนตรีแบบมอนเตสซอรี ได้ศึกษาและอาศัยหลักการนายแพทย์เอ็ดเวิร์ด เซอแกง (Edward Seguin) ผู้ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของนายแพทย์อิทาร์ด (Itard) ผู้ซึ่งวางรากฐานวิชาแพทย์ศาสตร์เกี่ยวกับการบำบัดโรคในหูโดยตรง(Otology) โดยนายแพทย์อิทาร์ดได้ฝึกเด็กหูหนวกและเป็นใบ้ให้สามารถฟังเสียงและพูดได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสทุกประการเข้าช่วย

แพทย์หญิงมาเรีย มอนเตสซอรี ได้ทำการสอนเด็กปัญญาอ่อนให้สามารถสอบผ่านประโยคประถมศึกษาได้ทุกคน และได้ประยุกต์วิธีการสอนนี้มาใช้ในเด็กเล็กธรรมดา และได้อุทิศเวลาตลอดชีวิตในการสาธิตการสอนแบบ “มอนเตสซอรี” และเธอได้กล่าวว่างานของเธอเป็นระบบวิทยาศาสตร์แห่งการศึกษา (A Scientific System of Education) โดยแท้ ซึ่งทฤษฎีของเธอสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็ก เช่น งานของ พีโอแจด์, กีเซลล์, บรูเนอร์, เบาเออร์ ฯลฯ ย่อมเป็นการอธิบายได้อย่างดีว่า “มอนเตสซอรี” ได้ผลดีในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ในชั้นเรียนแบบ “มอนเตสซอรี” มีการให้ความสำคัญของการแนะนำดนตรีต่อเด็ก ที่โรงเรียนตัวอย่าง (The Model Montessori School) แห่งกรุงเวียนนา ครูได้คัดเลือกเพลงพื้นเมืองและเพลงคลาสสิกจากประเทศทั่วโลกเอาไว้ใช้ประกอบการเรียนของเด็ก และให้โอกาสในการฝึก ดังต่อไปนี้

กระบวนการของการเรียนรู้ของมอนเตสซอรีที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนดนตรีแก่เด็ก มี 3 ขั้นตอน คือ การเลียนแบบ (Imitation) โดยมีครูเป็นต้นแบบของเด็ก ขั้นตอนต่อไป คือ การจดจำ (Recognition) และการแยกแยะความแตกต่างของเสียงที่ได้ฟัง (Intonation) คือ การเปล่งเสียงร้อง อย่างถูกต้องเป็นการทดสอบขั้นสุดท้ายว่าเด็กมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

ทฤษฎีการสอนดนตรีที่ได้นำเสนอมานี้ เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการสอนดนตรีที่นิยมใช้กันไปทั่วโลก จึงเป็นหลักพิจารณาในเบื้องต้นว่า ในการศึกษาดนตรีต่างประเทศนั้นเน้นความสนใจในการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีอย่างมาก โดยเฉพาะการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี

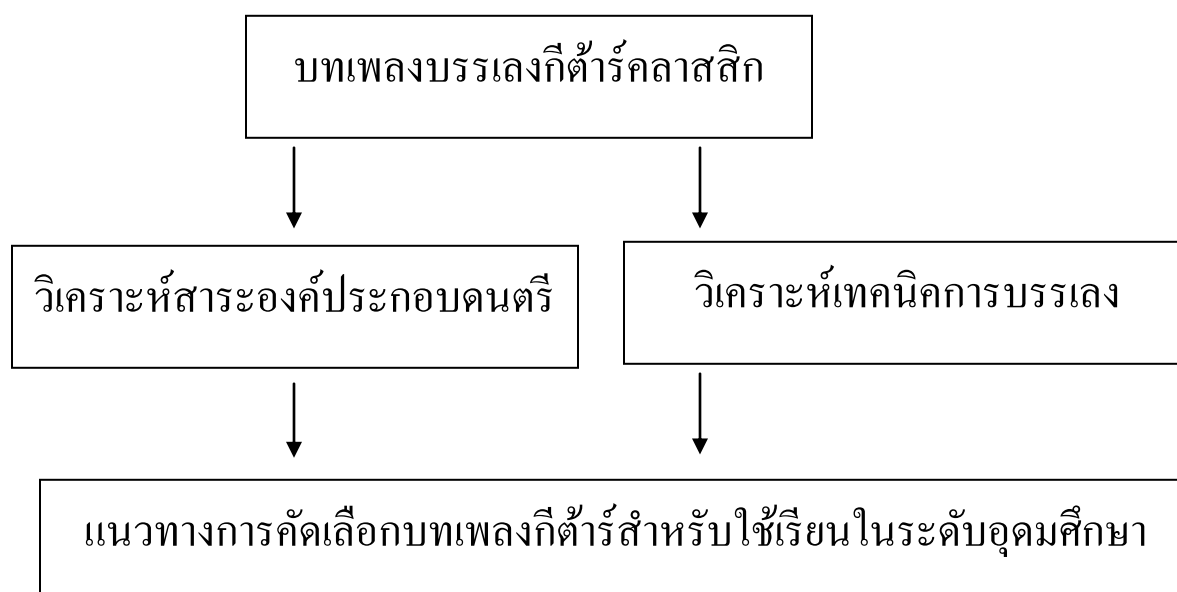
คณะผู้วิจัยได้ค้นพบการจากประสบการณ์การสอนดนตรีในรายวิชาการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีว่า การฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกสำหรับนิสิตเอกดุริยางคศาสตร์สากล นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา การสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ได้ประสพผลสัมฤทธิ์ที่ดีต้องเกิดจากประสบการณ์ของผู้สอน การพิจารณาการเลือกแบบฝึกหัด การเลือกสรรบทเพลง ให้ผู้เรียนสามารถรับประโยชน์จากการเรียนทั้งทางภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และสามารถประยุกต์ความรู้ที่เรียนในการศึกษาเบื้องสูงขั้นได้ เพื่อผลการวิจัยจะได้นำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ดีขึ้นต่อไป ซึ่งหัวหน้าคณะผู้วิจัย คือ อาจารย์สมเกียรติ สายวงศ์ ได้สังเกตเห็นว่า ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอกกีตาร์คลาสสิกนั้น ผู้เรียนควรได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์การเล่นบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิกซึ่งต้องมีสาระการเรียนรู้ดนตรีครบถ้วนตามพัฒนาการของนิสิต ซึ่งต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งทางทฤษฎีดนตรี และเทคนิคทางการปฏิบัติที่เหมาะสมจึงจะทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลได้ ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สาระทางดนตรีเพื่อการคัดเลือกบทเพลงฝึกกีตาร์คลาสสิกในระดับอุดมศึกษา” จึงก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเนื้อหาความรู้ทางดนตรีที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบทเพลงคลาสสิกให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของนิสิตเครื่องมือเอกกีตาร์คลาสสิกในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถนำไปขยายผลกับการวางแผนการสอนของอาจารย์ และการปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติดนตรีในเครื่องดนตรีอื่นๆ ได้ต่อไป

ทางด้านแนวทางของการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ แนวคิดและทฤษฎีทางการสอน แนวคิดทฤษฎีของดนตรีศึกษา การตีความดนตรี ทฤษฎีดนตรีสากล วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่สำคัญ วิธีการสอนดนตรีกีตาร์คลาสสิก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิเคราะห์สาระทางดนตรีที่ใช้กับการเรียนการสอนกีตาร์คลาสสิก และนำสาระทางดนตรีนี้เป็นแนวทางในการคัดเลือกบทเพลงได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาระทางดนตรีจากบทเพลงฟีกกีตาร์คลาสสิกซึ่งเป็นเพลงมาตรฐานในการสอนวิชาเอกปฏิบัติ เครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อการคัดเลือกบทเพลงกีตาร์คลาสสิกให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการการศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สาระทางดนตรีเพื่อการคัดเลือกบทเพลงฟีกกีตาร์คลาสสิก ระดับอุดมศึกษา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ตามที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2548:262) กล่าวว่า วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่พยายามเอาผู้วิจัยฝังตัวเข้าไปอยู่ในแหล่งปัญหาและสังเกต สัมภาษณ์ จดบันทึกข้อมูลที่แท้จริง หรือค่อนข้างจะแท้จริง เป็นวิธีการวิจัยที่มองเห็นปัญหาของเครื่องมือที่วัดข้อมูลได้ดี เมื่อการวิจัยได้ข้อมูลถูกต้องแน่นอน การวิจัยนั้นย่อมมีคุณค่าในการทำวิจัยอย่างมาก ซึ่งในฐานะที่คณะผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่สอนในรายวิชาคีย์บอร์ดโดยตรง และมีประสบการณ์ในการสอนจึงสามารถเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนได้ และสามารถเลือกวรรณกรรมของเปียโนที่เหมาะสมมาพัฒนาเป็นแบบฝึกคีย์บอร์ดขั้นพื้นฐาน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2557 โดยการทบทวนวรรณกรรม เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนทำงานวิจัย และเตรียมการเก็บข้อมูล

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลเอกสาร และแหล่งข้อมูลภาคสนาม

2.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์จากแหล่งข้อมูลห้องสมุดต่างๆ และสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

2.2 แหล่งข้อมูลภาคสนาม นิสิตวิชาเอกกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

3.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีทางการสอน แนวคิดทฤษฎีของดนตรีศึกษา การตีความดนตรี ทฤษฎีดนตรีสากล วรรณกรรมกิตติมศักดิ์ที่สำคัญ และวิธีการสอนดนตรีกิตติมศักดิ์

3.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์สาระทางดนตรีที่จำเป็นสำหรับการเลือกบทเพลงฝึกกิตติมศักดิ์โดยพิจารณาจากบทเพลงมาตรฐานที่คัดเลือกมาใช้สอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีกิตติมศักดิ์ในระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยบทเพลงที่มีความแตกต่างของยุค สไตล์ดนตรี มาวิเคราะห์สาระที่จำเป็นได้เป็น 5 หัวข้อ คือ ระดับเสียง (Pitch), จังหวะ (Rhythm), ท่วงทำนอง (Melody), เสียงประสาน (Harmony) และความเป็นดนตรี (Musicianship)

3.3 นำผลการวิเคราะห์สาระทางดนตรีที่พบการเลือกบทเพลงเพลงฝึกกิตติมศักดิ์ ในทุกสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 หัวข้อ คือ ระดับเสียง (Pitch), จังหวะ (Rhythm), ท่วงทำนอง (Melody), เสียงประสาน (Harmony) และความเป็นดนตรี (Musicianship) มาจำแนกขอบเขตโดยให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียนระดับปริญญาตรี

3.4 เก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด

4. วิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive) ตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ

5. ขั้นตอนการนำเสนอผลงานวิจัย

ใช้การวิเคราะห์โดยนำเสนออย่างละเอียดในรูปแบบของการพรรณนา

5. สรุปผลการวิจัย

สาระทางดนตรีจากบทเพลงฝึกกีตาร์คลาสสิกซึ่งเป็นเพลงมาตรฐานในการสอนวิชาเอกปฏิบัติ เครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 สาระใหญ่ดังนี้

1. สาระทางดนตรีที่สำคัญในเรื่องระดับเสียง (Pitch) ในการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่องช่วงกว้างเสียง (Range) ของเครื่องดนตรีกีตาร์ เนื่องจากมีความสำคัญในความเข้าใจเรื่องธรรมชาติของเสียงกีตาร์คลาสสิกที่สามารถให้ผู้บรรเลงได้สร้างเสียงทำนองเพลง (Melody) และเสียงประสาน (Accompaniment) ในเครื่องดนตรีชิ้นเดียวกันอย่างเป็นอิสระ อันเป็นเอกลักษณ์ที่เครื่องดนตรีอื่นๆ ไม่สามารถทำได้ ซึ่งสะท้อนมายังแนวความคิดของการเลือกบทเพลงซึ่งเป็นวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้วิธีการบรรเลงที่มีทั้งการฝึกแนวทำนองและเสียงประสานเพื่อสามารถตีความ (interpretation) ซึ่งผู้ฝึกหัดต้องฝึกการแยกโสตประสาทการทำงานประสานกันของนิ้วมือในหลากหลายลักษณะเพื่อให้สามารถสร้างเสียงต่างๆ ให้เป็นไปตามโน้ตที่กำหนดได้

สำหรับแนวความคิดของทฤษฎีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับเสียงนั้น สิ่งที่ผู้เรียนสมควรต้องรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนกีตาร์คลาสสิก คือ เรื่องการอ่านโน้ตดนตรีเรื่องระดับเสียง (Pitch) ซึ่งเป็นโน้ตสากลที่ถูกบันทึกลงบนบรรทัดห้าเส้น ในกรณีของเครื่องดนตรีคีย์บอร์ดผู้เรียนต้องมีความสามารถอ่านโน้ตสากลที่มีระดับเสียงต่างๆ ที่ถูกบันทึกในกุญแจเสียงซอล (G Clef) ซึ่งการสร้างเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์ควรเริ่มจากระดับเสียงพื้นฐานที่มีช่วงกว้างไม่มากนัก และนำเสนอการอ่านโน้ตจากง่ายและเพิ่มความซับซ้อนขึ้นตามลำดับ

แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนบันไดเสียงทั้งทางเมเจอร์ (Major Scale) และบันไดเสียงทางไมเนอร์ (Minor Scale) มีความสำคัญต่อการเรียนดนตรี เพราะบันไดเสียงเป็นการเรียงลำดับโน้ตทุกตัวที่อยู่ในคีย์ที่กำหนด เป็นการกำหนดระบบในการประพันธ์เพลงและกำหนดวิธีการในการฝึกหัดดนตรีพื้นฐานที่ละเอียดไม่ได้ ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องโครงสร้างของบันไดเสียงทั้งเมเจอร์ (Major) และไมเนอร์ (Minor) ชนิดต่างๆ คือ เนเจอร์ลไมเนอร์ (Natural Minor), ฮาร์โมนิคไมเนอร์ (Harmonic Minor) และ เมโลดิกไมเนอร์ (Melodic Minor) สามารถเข้าใจเครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงที่ระบุไว้ในแต่ละบทเพลงได้อย่างถูกต้อง สามารถลำดับโน้ตต่างๆ บันไดเสียงทุกประเภทที่กล่าวมาอย่างไรก็ตามแม้ผู้เรียนจะมีความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเกี่ยวกับบันไดเสียงที่ดีแล้วแต่วิธีการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการไล่บันไดเสียงนั้นอาจมีความยากสำหรับผู้เริ่มฝึกหัด ดังนั้นผู้เรียนจึงควรเริ่มจากแบบฝึกหัดไล่นิ้วซึ่งจะช่วยทำให้เกิดความพร้อมในการทำงานที่สัมพันธ์กันของนิ้วมือ เพิ่มความคล่องแคล่วและความแข็งแรงในการใช้นิ้วมือและข้อมือบนการเล่นกีตาร์

คลาสสิก ซึ่งการฝึกหัดไล่บันไดเสียงต่างๆ ด้วยความชัดเจนและด้วยการพัฒนาความเร็วสามารถช่วยให้การบรรเลงก็ดาร์มีความคมชัดและน้ำหนักเสียงที่ดีขึ้นได้

ในการฝึกเทคนิคปฏิบัติเรื่องบันไดเสียงควรฝึกควบคู่กับเทคนิคการไล่เสียงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเสียง (Articulation and Dynamic) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการผลิตรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วนตามที่โน้ตได้กำหนด ซึ่งเทคนิคที่ควรฝึกควบคู่กันนี้ได้แก่ การบรรเลงแบบเสียงต่อเนื่อง (Legato) การบรรเลงแบบเสียงสั้น (Staccato) การบรรเลงแบบเสียงสั้นพิเศษ (Staccatissimo) การบรรเลงแบบเน้นเสียง (Accent) ซึ่งการสร้างเทคนิคที่กล่าวมานี้ผู้เรียนควรแสดงความแตกต่างทางเสียงสั้น ยาว เน้นหลัก เบา ได้ด้วยการใช้เทคนิคการใช้นิ้วและข้อมือที่ถูกต้อง รู้จักหลักการทำงานของสรีระตั้งแต่ไหล่ ข้อศอก แขน ข้อมือ นิ้วมือ เพื่อให้ทุกส่วนทำงานสอดประสานกันในการทำเทคนิคต่างๆ อย่างลงตัว ตลอดจนการใช้ น้ำหนักอย่างถูกต้องเพื่อสร้างความดัง เบา (Dynamic) ของเสียง

2. สาระทางดนตรีที่สำคัญในเรื่องจังหวะ (Rhythm) ในการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่อง ลักษณะสัญลักษณ์ของโน้ตดนตรีต่างๆ ที่ใช้แทนค่าความยาวของเสียงดนตรี และตัวหยุดซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเงียบ การเพิ่มค่าความยาวของเสียงด้วยการประจุด (Dotted note) หรือการใส่เครื่องหมายโยงเสียง (Tied note) ซึ่งความยาวของเสียงและความเงียบในทางดนตรี (Duration) จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของจังหวะทำนอง (Rhythmic Pattern) ขึ้น และมีการกำกับเพื่อให้เกิดการนับจังหวะไปตามประเภทของบทเพลงด้วยเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)

แนวคิดในการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้รู้จักการนับจังหวะในการเล่นดนตรีอย่างถูกต้อง เข้าใจระดับความช้าเร็วของการนับจังหวะซึ่งหน่วยของความเร็วนี้อาจเขียนได้ด้วยศัพท์เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับความเร็วจน Slowly, Fast, Allegro, หรือ Largo หน่วยของการนับจังหวะหรือการกำหนดอัตราจังหวะ (Meter) เพื่อให้บทเพลงมีจุดเน้นของการนับจำนวนครั้งต่อ 1 ห้องเพลง และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures) จะเป็นตัวบอกว่าอัตราจังหวะที่นับ และค่าของโน้ตภายใน 1 จังหวะนั้นเป็นอย่างไร นอกจากนั้นยังแสดงถึงการเน้นอย่างเป็นธรรมชาติ ความหนัก เบาในจังหวะต่างๆ ที่ต้องเล่นในแต่ละห้องด้วย ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานการนับจังหวะในการบรรเลงที่สำคัญที่ผู้เรียนควรทราบ ประเภทของการนับที่สำคัญ คือ ห้องละ 2 จังหวะ (Duple Time) ห้องละ 3 จังหวะ (Triple Time) และห้องละ 4 จังหวะ (Quadruple Time) จัดเป็นการนับจังหวะพื้นฐานที่จะช่วยสร้างความเข้าใจในการนับจังหวะที่ซับซ้อนต่อไปในอนาคต

3. สาระทางดนตรีที่สำคัญในเรื่องท่วงทำนอง (Melody) ในการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่อง โครงสร้างของท่วงทำนองเพลง ซึ่งเป็นระบบเสียงต่าง ๆ ของตัวโน้ตที่ถูกจัดเรียงไปตามแนวนอน

(horizontal) มีการเรียงความยาวเสียงและการหยุดสลับกันเกิดรูปแบบกระสวนจังหวะ(rhythmic) ขึ้น การเรียงเรียงของเสียงและจังหวะ(rhythmic tones) ก่อให้เกิดเป็นทำนองเพลง (melody) ขึ้น ซึ่งพื้นฐานนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนกีตาร์คลาสสิกควรมีความรู้เพื่อสามารถวิเคราะห์และวางแผนการซ้อมเฉพาะจุดที่ยากในบทเพลงได้

แนวคิดของการสร้างประโยคเพลงที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกีตาร์คลาสสิกควรรู้จัก คือ วลีเพลง (Motive) ซึ่งส่วนย่อยที่ของเล็กที่สุดของทำนองเพลง ประโยคเพลง (Phrase) เป็นท่วงทำนองที่มีความยาวและมีความหมายสำคัญมากกว่าวลีเพลง เป็นตัวกำหนดอารมณ์เพลงในเบื้องต้น ซึ่งมีประโยคเพลงที่เกิดก่อนเรียกว่า ประโยคคำถาม (question phrase) ซึ่งมักจะมีจุดพักบทเพลงแบบไม่สมบูรณ์ (Imperfect Cadence) และประโยคคำตอบ (answer phrase) โดยมีลักษณะของการใช้กระสวนจังหวะ (rhythmic pattern) เช่นเดียวกับประโยคคำถาม และมีระดับเสียงที่แตกต่างออกไปและลงท้ายประโยคด้วยโน้ตในคอर्डโทนิค (Tonic) เดียวกับคีย์เพลงซึ่งให้ความรู้สึกจบประโยคเพลงแบบสมบูรณ์ หรือเป็นจุดพักบทเพลงแบบจบสมบูรณ์ (Perfect Cadence) หากประโยคเพลงมีการขยายมากขึ้นจะเกิดท่อนเพลงเล็ก (Section) และท่อนเพลงเล็กนี้เมื่อมีหลายท่อนมารวมกันก็จะเกิดเป็นท่อนเพลงใหญ่ (Period) ขึ้น

แนวคิดสำหรับการวิเคราะห์แนวทำนอง (Melodics Direction) ที่ผู้เรียนควรรู้จักนั้น มีการวิเคราะห์ทิศทางการขึ้น ลง การซ้ำ การเรียงลำดับ และการกระโดด โดยพิจารณาทิศทางแบบเรียงเป็นลำดับ (Step) ในขาขึ้น (Upward) ทิศทางแบบเรียงลง (Downward) ทิศทางแบบกระโดด (Leap) ทิศทางแบบซ้ำเสียง (Repetition) โน้ตมีลักษณะซ้ำเดิมกับเสียงก่อนหน้าต่อๆ กัน ซึ่งเป็นการอธิบายการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเพียง 1 ทำนอง แต่หากทำนองมีการประสานกัน 2 ทำนอง เราสามารถมีวิธีการวิเคราะห์ได้ คือ ทิศทางของทำนองที่แยกออกจากกัน หรือ เข้าหากัน (Contrary motion) ทิศทางของทำนองที่ไปทางเดียวกัน (Similar motion) ทิศทางของทำนองที่ขนานไปทางเดียวกัน (Parallel motion) และทิศทางของทำนองเคลื่อนที่เพียงทำนองเดียว (Oblique motion) ซึ่งมีลักษณะของทำนอง 2 ทำนองที่มีเพียงทำนองเดียวที่เคลื่อนที่ไปในแต่อีกทำนองอยู่ในโน้ตระดับเดิม การวิเคราะห์ทิศทางทำนองเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดในการประพันธ์เพลงของคีตกวี และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวทำนองต่างๆ อันช่วยในการวิเคราะห์หาจุดเด่นของบทเพลงเพื่อช่วยให้การบรรเลงสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างลึกซึ้ง โดยมากแล้วการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกจะมีแนวทำนองซ่อนอยู่ในเสียงประสานเสมอ ซึ่งมักปรากฏอยู่ในรูปแบบ arpeggios ดังนั้นหากไม่มีความรู้สามารถดึงแนวทำนองออกมาได้ ก็ทำให้การบรรเลงนั้นด้อยคุณภาพได้

4. สาระทางดนตรีที่สำคัญในเรื่องเสียงประสาน (Harmony) ในการสร้างคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่อง ชั้นคู่เสียง (Interval) ทั้งประเภทชั้นคู่เสียงประสาน (Harmonic interval) ซึ่งให้เสียงเกิดขึ้นพร้อมกันทั้ง 2 โน้ต และ เมื่อตัวโน้ตทั้งสองตัวเกิดขึ้นทีละตัว เรียกว่า ชั้นคู่เสียงทำนอง (Melodic interval) สามารถเรียกชื่อชั้นคู่เสียง ประกอบด้วย 2 ชื่อ คือ ชื่อตัวเลข (Number name) ได้จากก้นบระยะห่างของชั้นคู่เสียงจากตัวตั้งต้นไปสู่

โน้ตอีกตัวหนึ่ง การนับเลข เช่น C – F เท่ากับขั้นคู่ 4 และชื่อชนิด (Specific name) หมายถึงชื่อที่บอกคุณภาพเสียงของขั้นคู่เสียง 5 ชนิด คือ เมเจอร์ (Major) ไมเนอร์ (Minor) เพอร์เฟค (Perfect) ออกเม้นเต็ด (Augmented) และดิมินิช (Diminished) ซึ่งขั้นคู่เสียงยังสามารถแบ่งออกได้อีก 2 ประเภท คือ ขั้นคู่เสียงธรรมดา (Simple interval) คือ ขั้นคู่เสียงที่มีช่วงกว้างไม่เกินคู่แปด (Octave) และขั้นคู่เสียงผสม (Compound interval) คือ ขั้นคู่เสียงที่มีช่วงกว้างเกินคู่แปด ขั้นคู่เสียงผสมจะมีชื่อชนิด (Major, Minor, Perfect, Augmented และ Diminished) เหมือนกัน แต่ตัวเลขที่ใช้แทนช่วงกว้างที่เกิดขึ้นจริง ขั้นคู่เสียงเป็นหลักในการสร้างเสียงประสานทางดนตรีเบื้องต้น

แนวคิดสำคัญที่ใช้การประสานเสียงเป็นหลักในการประพันธ์เพลง คือ คอร์ด (Chord) หมายถึง กลุ่มของเสียงที่เปล่งเสียงออกมาในเวลาเดียวกัน ซึ่งในขั้นพื้นฐานจะใช้โน้ต 3 ตัวเรียงซ้อนกันเป็นระยะขั้นคู่ 3 เหนือขึ้นไป เรียกว่า ตรีแอดส์ (Triad) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ Major Triad, Minor Triad, Diminished Triad และ Augmented Triad และคอร์ดที่มีองค์ประกอบของโน้ต 4 ตัว คือ คอร์ดเซเว่นท์ (Seventh Chord) เป็นลักษณะของคอร์ดที่มีโน้ต 4 ตัวเรียงซ้อนทับขึ้นไป เป็นระยะขั้นคู่ 3 โดยมีการกำหนดชนิดเช่นเดียวกับตรีแอดส์ แต่มีรายละเอียดของโน้ตที่เพิ่มมาซึ่งถ้านับก็เป็นลำดับที่ 7 ของบันไดเสียงของโน้ตที่เป็นหลักกลางสุด ซึ่งได้แก่ประเภท คอร์ดเมเจอร์เซเว่นท์ (The Major Seventh Chord) คอร์ดเมเจอร์ไมเนอร์เซเว่นท์ หรือ ดอมีแนนท์เซเว่นท์คอร์ด (The Major Minor Seventh Chord or Dominant Seventh Chord) คอร์ดไมเนอร์เซเว่นท์ (The Minor Seventh Chord) คอร์ดฮาร์ฟดิมินิชเซเว่นท์ (The Half Diminished Seventh Chord) และคอร์ดดิมินิชเซเว่นท์ (The Diminished Seventh Chord) ความรู้คอร์ดต่างๆ เหล่านี้มีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนกีตาร์คลาสสิกต้องมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีดนตรีและฝึกปฏิบัติการบรรเลงคอร์ดประเภทต่างๆ ในหลากหลายลักษณะ เช่น การบรรเลงในตำแหน่งพื้นต้น (Root Position) การบรรเลงในลักษณะพลิกกลับ (Inversion) การบรรเลงแบบกระจายเสียง (Arpeggios) เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและวิเคราะห์การเล่นของตนเองได้อย่างถูกต้อง

5. สาระทางดนตรีที่สำคัญในเรื่องความเป็นดนตรี (Musicianship) ในการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกในการบรรเลงในบทเพลงต่างๆ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของลักษณะของการบรรเลงซึ่งมีการแยกโสตประสาทของนิ้วมือในการทำหน้าที่เล่นทำนอง และบรรเลงเสียงประสาน การสร้างเสียงดังเบาได้โดยผู้เล่นต้องเป็นผู้ถ่ายทอดน้ำหนักนั้นด้วยตนเอง ทำทางการฝึกใช้สรีระของร่างกาย เช่น ไหล่ แขน ข้อศอก ข้อมือ การวางนิ้วอย่างถูกต้อง นักกีตาร์คลาสสิกจะได้ซึมซับเอาความรู้สึกในบทเพลงทั้งทำนองและเสียงประสาน จึงสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งเพลงได้ หรือสามารถดัดแปลงบทเพลงให้มีความไพเราะขึ้นด้วยการทดลองใส่เสียงประสานใหม่ๆ ได้

ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้กับผู้เรียนในหัวข้อเรื่อง ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติ พัฒนาการ และคีตกวีที่สำคัญของเครื่องดนตรีกีตาร์คลาสสิก เพราะมีบทบาทในฐานะที่เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้พัฒนาระบบเสียงและทฤษฎีการประพันธ์เพลง จึงควรมีการให้ความรู้ประวัติและพัฒนารูปแบบของเครื่องดนตรีและบุคคลสำคัญต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนานอกจากนั้น การศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีกีตาร์คลาสสิก คือ เน้นเกี่ยวกับประวัติคีตกวีที่สำคัญในแต่ละยุค โดยจะศึกษาทั้งลักษณะเฉพาะ แรงบันดาลใจ ความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมในขณะนั้น บทเพลงเฉพาะของคีตาร์คลาสสิก ที่คัดเลือกมาจะอยู่ในยุคคลาสสิก (Classical) โรแมนติก (Romantic) เนื่องจากเป็นช่วงของการพัฒนาเครื่องดนตรีกีตาร์ที่มีประสิทธิภาพต่อการเล่น บทประพันธ์จึงสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของดนตรีในแต่ละยุคทั้งในเรื่องคุณลักษณะของการประพันธ์เพลงและเทคนิคในการเล่น การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้สอดคล้องกับความต้องการของคีตกวี ตลอดจนถึงความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีดนตรี (Music Literature) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องผู้เรียนต้องจัดการความเข้าใจให้ลึกซึ้งเพราะเป็นส่วนที่ส่งเสริมความรู้สึกถึงคุณค่าดนตรี และความเป็นดนตรีชั้นสูง (Musicianship) ของผู้เรียน

6. การอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางการสอน แนวคิดทฤษฎีของดนตรีศึกษา การตีความดนตรี ทฤษฎีดนตรีสากล วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่สำคัญ และวิธีการสอนดนตรีกีตาร์คลาสสิก และได้ทำการวิเคราะห์วรรณกรรมกีตาร์สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

หลักการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิก ผู้วิจัยใช้แนวคิดในการสร้าง ให้ผู้เรียนมีการแตกฉานทางองค์ความรู้แห่งดนตรี (Musical Intelligent) เนื่องจากเป้าหมายของการเรียนดนตรี คือ การบูรณาการความรู้ทางดนตรีเพื่อสร้างปัญญาทางความคิดมีเหตุผล ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีดนตรีและพัฒนาสู่ความสามารถทางการรับรู้ทางดนตรีนั้น จัดเป็นวัตถุประสงค์ทางพุทธิพิสัย (Cognitive Objectives) ของบลูม (Benjamin S. Bloom) ในระดับการประเมินผล ซึ่งเรียงจากระดับขั้นต้นไปสูงได้แก่ (1) ความรู้ (Knowledge) (2) ความเข้าใจ (Comprehension) (3) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) (4) การวิเคราะห์ (Analysis) (5) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินผล

ดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2542: 273) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่เรียนมาในการตัดสินใจวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือประสบการณ์จากการอ่าน หรือ การฟัง ตัวอย่างเช่น หลังจากการอ่านหนังสือจบแล้วสามารถตัดสินว่าหนังสือดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้เกณฑ์ของลักษณะหนังสือที่ดี ที่ผู้ชำนาญการ (Expert)

ได้ตั้งไว้เป็นหลัก พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นส่วนตัวด้วย บลูมและผู้ร่วมงานถือว่า วัตถุประสงค์ข้อนี้เป็นขั้นสูงสุดของพุทธพิสัย

ดังนั้นความสามารถทางการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกจึงถือว่าเป็นความสามารถทางดนตรีในขั้นประเมินผล เพราะผู้เรียนทางสามารถใช้แนวทางของความสามารถในความเป็นดนตรี (Musicianship) มาเป็นแนวทางในการคัดเลือกบทเพลงของกีตาร์คลาสสิก ซึ่งสามารถแตกแขนงสาระดนตรีได้ดังนี้

1. เทคนิคเฉพาะของการบรรเลงกีตาร์คลาสสิก (Technique of Classical Guitar Playing) การสร้างเทคนิคการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกจำเป็นต้องเริ่มต้นจากท่าทางการบรรเลงที่ถูกต้อง การฝึกใช้สรีระของร่างกาย เช่น ไหล่ แขน ข้อศอก ข้อมือ การวางนิ้วอย่างถูกต้อง รู้จักการลงน้ำหนักเพื่อสร้างความดังเบาอย่างถูกต้อง ลักษณะท่านั่งของการเล่นกีตาร์คลาสสิกมีลักษณะที่เป็นแบบแผนยึดถือปฏิบัติเป็นเวลานาน ดังที่ พฤทธิพงษ์ ภูมิจิตร และคนอื่นๆ (2548 , 5-6) กล่าวว่า ต้องนึกถึงความเป็นธรรมชาติของร่างกายด้วย กล่าวคือ ร่างกายของแต่ละคนนั้นมีสรีระที่แตกต่างกันไป ผู้เล่นแต่ละคนต้องหาธรรมชาติของร่างกายตัวเองไม่ควรยึดติดกับแบบแผนวิธีการมากเกินไป ผู้เล่นต้องไม่มีอาการปวดเมื่อยจากท่านั่งและการวางมือ เพราะไม่เช่นนั้นแล้วผู้เล่นจะมึนอาการเมื่อยล้าและเกิดความท้อถอยในการฝึกได้ สำหรับเก้าอี้ที่นั่งต้องเป็นเก้าอี้ที่มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่มีสปริงและที่เท้าแขน มีขนาดความสูงเหมาะสมกับผู้เล่น กล่าวคือ เมื่อผู้เล่นนั่งบนเก้าอี้ผู้เล่นสามารถวางเท้าทั้ง 2 ข้างได้อย่างเต็มฝ่าเท้า และมีม้ารองขา (foot stool) ใช้สำหรับวางเท้าซ้ายโดยปรับขนาดความสูงตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เล่น ลักษณะท่านั่งของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันดังนี้

การแยกโสตประสาทระหว่าง 2 มือในการทำหน้าที่เล่นทำนอง และบรรเลงเสียงประสาน การสร้างเสียงดังเบาได้ โดยผู้เล่นต้องเป็นผู้ถ่ายทอดน้ำหนักนั้นด้วยตนเอง การฝึกเทคนิคเฉพาะของการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกจัดเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งซึ่งจะส่งผลต่อการถ่ายทอดความรู้สึกในบทเพลงได้ นอกจากนั้นแล้วเทคนิคที่ควรฝึกควบคู่กันนี้ได้แก่ การบรรเลงแบบเสียงต่อเนื่อง (Legato) การบรรเลงแบบเสียงสั้น (Staccato) การบรรเลงแบบเสียงสั้นพิเศษ (Staccatissimo) การบรรเลงแบบเน้นเสียง (Accent) การบรรเลงกลุ่มคอร์ดในรูปแบบต่างๆ เช่น การกดคอร์ดพร้อมกัน (Block Chord) การกระจายคอร์ด (Arpeggios) ก็เป็นเทคนิคของการบรรเลงคีย์บอร์ดที่ควรฝึกฝนทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อเวลาใช้งานในบทเพลงที่มีความแตกต่างในแต่ละยุคแล้ว เทคนิคที่ฝึกฝนมานี้จะช่วยสร้างความแตกต่างและอารมณ์เพลงของดนตรีในแต่ละยุคได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับที่ เล็ก วงศ์สว่าง (2523, 144) กล่าวว่าการใช้มือซ้ายจับคอร์ดที่กีตาร์และใช้นิ้วมือของมือขวาตีดีดสายผ่านจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำและเสียงต่ำไปเสียงสูงในรูปแบบต่างๆตาม จังหวะของ บทเพลง โดยเสียงคอร์ดจะถูกเปล่งออกมาพร้อมกัน และสอดคล้องกับสมนึก อุ่นแก้ว (2538, 67) กล่าวว่าการใช้มือซ้ายจับคอร์ดที่กีตาร์และใช้นิ้วมือขวาแต่ละนิ้วดีดสายกีตาร์แต่ละสายในรูปแบบต่าง ๆ ตามจังหวะของบทเพลง โดยเสียงคอร์ดจะถูก

เปล่งออกมาแต่ละเสียงต่อเนื่องกัน ดังนั้น ความสำคัญของการสร้างเทคนิคต่างๆ ของการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกต้องมีการพิจารณาในการคัดเลือกบทเพลงกีตาร์คลาสสิกให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่างๆ

2. คุณภาพเสียงและระดับเสียง (Tone Production and Pitch) เป็นการพัฒนามาจากสาระความรู้ดนตรีในเรื่อง ตัวโน้ตที่เกี่ยวข้องกับความยาวสั้นของเสียง (Duration) ลักษณะของตัวโน้ตที่มีผลต่อความยาวสั้น เช่น โน้ตตัวกลม (Whole note) โน้ตตัวขาว (Half note) โน้ตตัวดำ (Quarter note) โน้ตตัวเข็บบ้าง 1 ชั้น (Eighth note) ฯลฯ โน้ต 3 พยางค์ (Triplet note) กลุ่มโน้ตจังหวะขัด (Syncopation) อัตราจังหวะแบบต่างๆ (Time Signature) จังหวะการเน้นของจังหวะ (Accent) เสียง (Articulation and Dynamic) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการผลิตรายละเอียดต่างๆ ให้ครบถ้วนตามที่โน้ตได้กำหนด นอกจากนั้นควรมีการฝึกพัฒนาคุณภาพเสียงด้วยการฝึกไล่บันเสียง (Scale) ซึ่งจัดเป็นการพัฒนาการฝึกคุณภาพเสียงและระดับเสียงได้ดีที่สุด ผู้เรียนควรฝึกบันไดเสียงทั้งเมเจอร์ (Major) และไมเนอร์ (Minor) ชนิดต่างๆ คือ เนเจอร์ลไมเนอร์ (Natural Minor), ฮาร์โมนิกไมเนอร์ (Harmonic Minor) และเมโลดิกไมเนอร์ (Melodic Minor) ตลอดจนการกระจายคอร์ด (Arpeggios) ซึ่งมีรูปแบบการใช้โน้ตที่หลากหลายแบบ นอกเหนือจากความคล่องแคล่วในการฝึกฝนแล้ว ต้องมีการใส่ใจในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพเสียง เช่น จังหวะที่เล่นมีความสม่ำเสมอ น้ำหนักในแต่ละโน้ตที่ไล่บันไดเสียงมีความสม่ำเสมอ สามารถควบคุมความแตกต่างของระดับความดังเบาได้ และซ้อมบันไดเสียงกับเทคนิคเฉพาะในการบรรเลงได้ เช่น การบรรเลงแบบเสียงต่อเนื่อง (Legato) การบรรเลงแบบเสียงสั้น (Staccato) การที่ผู้เล่นกีตาร์คลาสสิกมีการใส่ใจกับเรื่องการผลิตเสียงนี้ จะส่งผลดีต่อการควบคุมคุณภาพในการบรรเลงและการถ่ายทอดความรู้สึก

3. ความเป็นดนตรีและรูปแบบ (Musical and Style) ซึ่งเกิดผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พัฒนาการของเครื่องดนตรีกีตาร์ และคีตกวีที่สำคัญของเครื่องดนตรีกีตาร์คลาสสิก ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีกีตาร์คลาสสิก จะส่งผลต่อความเป็นดนตรีและรูปแบบสไตล์ในการเล่นเนื่องจากบทเพลงกีตาร์คลาสสิกส่วนมากอยู่ใน ยุคคลาสสิก (Classical) และ ยุคโรแมนติก (Romantic) รวมถึงดนตรีร่วมสมัย (Contemporary) ล้วนมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกันไปตามเทคนิคการประพันธ์ในแต่ละยุค ตลอดจนถึงความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีดนตรี (Music Literature) บริบทต่างๆ ที่ควรทราบเพื่อความเข้าใจให้ลึกซึ้งในความรู้สึกถึงคุณค่าดนตรี และความเป็นดนตรีชั้นสูง (Musicianship) ของผู้เรียน อย่างไรก็ตามควรมีการแนะนำจากครูผู้สอนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางดนตรีโดยแนะนำให้ฟังสื่อต่างๆ เช่น วิดีทัศน์ ซีดี สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และสามารถแยกแยะรูปแบบในการบรรเลงของดนตรีแต่ละยุค การถ่ายทอดอารมณ์ในการบรรเลง ซึ่งเป็นทักษะทางดนตรีขั้นสูงกว่าเรื่องเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีและความเข้าใจในทฤษฎีการบรรเลง ดังที่ Trinity Guildhall และ The Associated Board of the Royal Schools of Music ซึ่งเป็นสถาบันดนตรีชั้นนำของโลก ได้คัดเลือกบทเพลงสำหรับการทดสอบมาตรฐานได้คำนึงถึง บทเพลงในยุค

คลาสสิก และยุคโรแมนติก ดังมีรายชื่อคีตกวี คือ Dionisio Aguado y García , Matteo Carcassi, Claude Antoine Jean Georges Napoléon Coste, Ferdinando Maria Meinrado Francesco Pascale Rosario Carulli, Charles J. Dorn, Josep Ferran Sorts i Muntades, Francisco de Asís Tárrega y Eixea, H.J.Ellis, C. Henze, Daniel Fortea ซึ่งเป็นรายชื่อคีตกวีที่คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงมานำวิเคราะห์ จึงมีความสอดคล้องกันของการคัดเลือกบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิกซึ่งใช้ในการสอนนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับบทเพลงที่เป็นมาตรฐานของการทดสอบในระดับสากล

ดังนั้นการคัดเลือกบทเพลงสำหรับการฝึกกีตาร์คลาสสิก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูดนตรีไม่ควรละเลยในการสอนสาระสำคัญทางดนตรีทั้ง 3 ด้านดังกล่าว เพราะนอกจากความสามารถทางการปฏิบัติดนตรีที่ดีแล้ว ผู้เรียนดนตรีที่ดีต้องมีปัญญาแตกฉานทางดนตรี มีความคิดแบบมีวิจารณญาณ มีหลักเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ทางดนตรีได้ตามหลักการทางทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี บริบทต่างๆ และนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถของตนเองในการฝึกฝนกีตาร์คลาสสิกให้เต็มศักยภาพ และเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีทั้งหมดให้สามารถฝึกฝนในคราวเดียวกันได้เพื่อการพัฒนาด้วยตนเองของผู้เรียนกีตาร์คลาสสิกในที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบตำรา แบบเรียน สื่อการสอน ตลอดจนสื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต โปรแกรมช่วยสอนดนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการสอนกีตาร์คลาสสิก ซึ่งได้รับความนิยมใช้ในระดับสากล เพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางดนตรี การจัดลำดับเนื้อหา แนวทางการพัฒนาวิธีการสอน การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งจะทำให้ได้รายละเอียดเชิงลึกที่สามารถนำมาพัฒนาการผลิตตำรา แบบเรียน และสื่อการสอนของการฝึกหัดเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดต่อไปได้ในอนาคต

2. ควรมีการวิจัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนกีตาร์คลาสสิกในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในรูปแบบต่างๆ ของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนในสาขาวิชาดนตรีแม้จะมีความสามารถทางด้านการปฏิบัติ แต่พื้นฐานความรู้ทางบริบทอื่นๆ อาจไม่มีความจำเป็นต้องปูพื้นฐานความรู้ควบคู่ทั้งทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ และภาคปฏิบัติให้พร้อมกัน ซึ่งสามารถนำข้อมูลนี้มาพัฒนารูปแบบวิธีการสร้างแบบเรียนกีตาร์คลาสสิกที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น

3. ควรมีการวิจัยแนวโน้มในการพัฒนาตำรา แบบเรียน สื่อการสอน สื่อสารสนเทศเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการเรียนการสอนกีตาร์คลาสสิก อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลต่อการผลิตสื่อการสอนทางดนตรีต่างๆ มีขึ้น

มาก ดังนั้นการวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการต่อยอดการพัฒนาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ในการส่งเสริมการเรียนการสอน และตรงกับความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการใช้สื่อต่างๆ ที่ทันสมัยและประหยัด สะดวก ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล อันเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าของการศึกษาดนตรีในอนาคต

8. บรรณานุกรม

พฤทธิพงษ์ ภูมิจิตร, ณัฐพล เฟื่องอักษร, ปกรณ์ ใหญ่แทนคุณ และ ชาลิสรา รัศมี.(2548). *เทคนิคการสอน Classical Guitar*. อัดสำเนา.

เล็ก วงศ์สว่าง. (2523). *Picking คู่มือการเกากีตาร์*. กรุงเทพมหานคร: วงศ์สว่างการพิมพ์.

สมนึก อุ้นแก้ว. (2538). *ทฤษฎีดนตรีแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). มปท.: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Trinity Guildhall Examinations. (2006). *Guitar Syllabus including Accompanying, 2007-2008*. (1st Edition). London: Trinity College London.

Trinity College of Music London. *Guitar Scales and Arpeggios*.